

REMISSVAR

2016-06-10

Miljö- och energidepartementet

Jordbruksverkets översyn av retursystemet för dryckesförpackningar

A. Synpunkter på förslagen och materialet som finns i Jordbruksverkets rapport

Sammanfattning

Returpack Svenska AB stöder i stort de föreslagna ändringarna i lagtexten som finns i Jordbruksverkets rapport. Vi anser att vad gäller omfattning av aktörer bör även tillverkning eller införsel av flytande koncentrat för blandning (saft) ingå, då flertalet av dessa tillverkare nu anslutit sig på frivillig väg. Vad gäller de föreslagna avgifterna föreslår Returpack Svenska AB en justering mot förslaget för att uppnå en bättre kostnadsneutralitet.

Returpack Svenska AB framför även vissa synpunkter och förtydliganden vad gäller beskrivningen av de svenska och nordiska retursystemen i Jordbruksverkets rapport, i syfte att enligt vår uppfattning ge en mer korrekt bild.

Bakgrund

Returpack Svenska AB är ansvarig för det svenska pantsystemet för burkar och flaskor av metall och plast för konsumtionsfärdig dryck. Vi driver vår verksamhet i enlighet med Förordning (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar och står under tillsyn av Statens Jordbruksverk. Företaget är ett privat bolag som ägs av aktörerna inom branschen, Sveriges Bryggerier (50%), Svensk Dagligvaruhandel (25%) och Livsmedelshandlareförbundet (25%). Vår uppgift är att aktivt leda arbetet att nå målet 90% materialåtervinning kostnadseffektivt och med minsta möjliga miljöpåverkan. För 2015 uppnådde vi, i egen regi, en total materialåtervinning av 84,4%, ytterligare materialåtervinning sker i andra system (ex inom förpacknings- och tidningsinsamlingen). Returpack säkerställer att det material som företaget återvinner används vid tillverkningen av nya burkar och flaskor i enlighet med målsättningarna för en cirkulär ekonomi.

2.2 Sveriges retursystem

Statistik om Sveriges återvinning av dryckesförpackningar

Naturvårdsverkets Rapport 5599 Samla in – Återvinn

Returpack Svenska AB vill framföra att den återvinning på 95% för PET-flaskor som uppges för år 2005 i Naturvårdsverkets rapport inkluderar utsortering av kasserad RefPET, vilket också framgår av rapporten. RefPET var ett tidigare system med återfyllbara PET flaskor som upphörde under perioden 2005-2007, därav den stora mängden kasserade flaskor. Då dessa flaskor ej ingår i Returpacks återvinningssystem eller i mängden tillförda flaskor, ska de exkluderas för att få den korrekta, jämförbara återvinningen för 2005, som därför ska vara 85%, vilket också framgår av rapporten.

Tabell 3. Återvinning PET-flaskor, 2012-2104

Returpack Svenska AB vill framföra att återvinningen för år 2012 i tabellen ej är i enlighet med den av oss rapporterade mängden återvunna, som ska vara 513 miljoner förpackningar. Detta innebär att den korrekt rapporterade återvinningen för 2012 är 84%. Den totala återvinningen för åren 2013 och 2014 är därmed endast marginellt lägre än för år 2012. För år 2015 var återvinningen åter tillbaka på 84%. Att den totala återvinningen inte ökar mer beror på att andelen liten PET, som har lägre återvinning, ökar i andel.

Tabell 4. Andel återvunna PET flaskor

Returpack Svenska AB delar uppfattningen att små PET-flaskor förmodligen i något större utsträckning slängs i sopor/annan materialåtervinning (exempelvis plastkretsen) än större PET-flaskor. En annan orsak är att förpackningen efter ursprunglig användning, ofta återanvänds exempelvis som vattenflaska av konsumenten och därmed inte återlämnas till retursystemet.

Förpackningar som av retursystemet

Returpack Svenska AB vill framhålla att de begränsningar som finns i de svenska returautomaterna gäller förpackningens storlek exempelvis längd och diameter. Eventuella begränsningar vad gäller material och etikett är utformade av Returpack för att säkerställa att flaskorna ska kunna materialåtervinnas på ett effektivt sätt som en del i den cirkulära ekonomin. I alla fall vad gäller material och etikett finns det alternativ som är godkända av Returpack och fungerar i Returpacks system.

Svenska pantsatser

Returpack Svenska AB vill framhålla att pantsatsen för burk är 1 krona för metallburkar, och är samma oavsett om burken är av aluminium eller stål.

2.4 Norges retursystem

Returpack Svenska AB vill framföra att Norsk Resirk A/S numera har namnändrat till Infinitem AS. I Norge räknas slaggsortering och energiåtervinning in i återvinningstalen och även i återvinningsmålet på 95%. Energiåtervinning (dvs förpackningar som sopförbränns) motsvarar ca 11% av återvinningstalet, vilket innebär att i Norge materialåtervinns ca 85% av förpackningarna. Det norska pantsystemet tar även emot mejerivaror. Den testperiod som har förekommit är avslutad och Infinitem fann inga problem med att ta emot mejeriprodukter i sitt system.

3. Jämförelse mellan Sverige och övriga Nordiska länder

Returpack Svenska AB vill framhålla att återvinningen i de nordiska länderna håller sig på en likvärdigt hög nivå. Den jämförbara materialåtervinningen i Norge är 85%.

En skillnad mellan systemen är att det svenska systemet för återtagning av förpackningar är frivilligt, medan det finns återtagningsplikt i de övriga länderna. I Sverige finns det dock över 3000 butiker som har pantautomater som tar emot pantförpackningar och totalt finns det ca 10 000 inlämningsställen om man inkluderar caféer och restauranter, bensinstationer, festivaler, campingar, flygplatser, biografier med flera ställen som tar emot pantförpackningar. Vi på Returpack har inte mött någon kritik från konsumenter att systemet är frivilligt istället för att vara tvingande och ifrågasätter därför denna kommentar och undrar vilken fakta kommentaren baseras på.

Det svenska pantsystemet, som startades redan år 1984, har stått modell för de övriga nordiska systemen som startades mellan åren 1996-2000. Lagstiftningen om återvinningsplikt har möjliggjort för de länderna att på kortare tid uppnå ett likvärdigt antal pantmottagningsställen som redan finns i etablerat i Sverige på frivillig basis. Det är dock inte exakt antalet pantmottagningsställen som huvudsakligen är avgörande för återvinningsnivån utan snarare konsumentens attityder till pantning/återvinning (som generellt sett är mycket god i hela Norden) samt tillgänglighet och lätthet att finna ett ställe där förpackningen kan återvinnas, vilket inte behöver vara samma ställe som där förpackningen införskaffades.

Returpack Svenska AB och branschen förordar därför att det nuvarande frivilliga systemet bibehålls, då det uppnår minst samma tillgänglighet och återvinning som de tvingande systemen i de övriga Nordiska länderna samt möjliggör en effektivare returhantering. Det frigör ekonomiska

resurser som Returpack använder till att påverka konsumenternas attityder samt att ytterligare förbättra tillgängligheten genom pantmottagningsställen där konsumenterna vill lämna sina förpackningar, vilket inte behöver vara den butik där förpackningen införskaffades. Det är bl a genom insatser som dessa som den totala återvinningen av dryckesförpackningar i Sverige har ökat med 227 miljoner förpackningar motsvarande 16% från år 2011 till år 2015.

Tabell 19

Tabellen ger inte en heltäckande och korrekt bild av de olika retursystemen i de olika länderna. Nedan bild ger en mer korrekt bild samt vart avgifterna går.

	Skyldighet att ta emot returförpackningar	Skyldighet att ingå i retursystem (pant)	Skyldighet att uppfylla producentansvar eller jämförbart	Avgift för att stå utanför retursystemet	Avgift för att ingå i retursystem (leverantör)		Avgift för att ingå i retursystem (produktregistrering)	Avgift för att ingå i retursystem (per såld förpackning)	
					Till retursystemet	Till staten		Till retursystemet	Till staten
Sverige	Nej	Ja, men dispensmöjlighet	Ja	Ingen avgift		10 000 SEK/år		PET: 0,22-0,57 SEK Burk: 0-0,25 SEK	
Danmark	Ja	Ja	Ja	Ingen avgift	2 000 DKK/år			PET: 0,18-0,31 DKK Burk: 0,09-0,22 DKK	
Norge	Ja	Nej	Ja	Grundavgift + Miljöavgift: PET: 4,52 NOK Burk: 6,74 NOK	10 000 NOK/engångs		2 000 NOK/ny produkt som registreras	PET: 0,12-0,30 NOK Burk: 0,02-0,24 NOK	Grundavgift: 1,15 NOK (del av miljöavgift kan tillkomma om total återvinning < 95 %)
Finland	Ja	Nej	Ja	0,51 EUR per frp	6 178,86 € eller 1 382,11 € årligen i fem år		284,55 €	PET: 0,02-0,45 Burk: 0,13-0,15	

4. Behov av ändringar i den svenska lagstiftningen

Returpack Svenska AB stöder att lagstiftningen i huvudsak fungerar bra, men att det finns formuleringar som behöver utvecklas och förtydligas

4.1 Förordning 2005:220 – Retursystemet

4.1.1 Omfattning av förpackningar

Returpack Svenska AB stöder förslaget till ändrad text.

Det huvudsakliga syftet med textförändringen måste dock vara att nya typer av förpackningar som plastburkar och metallflaskor även omfattas av Retursystemet. Däremot stöder inte Returpack att ett syfte skulle vara att öppna upp för förpackningar av blandmaterial. Blandmaterial, exempelvis en blandning av olika polymera material eller en blandning av plast och metall, är kraftigt försvårande för återvinningsprocessen och hindrar en effektiv materialåtervinning i enlighet med direktiven för den cirkulära ekonomin och motverkar därför en stor del av syftet med retursystemet. Producenterna ska i enlighet med dessa direktiv ta ett förpackningsansvar för att använda material som förenklar återvinningen av förpackningsmaterialet. För den som handhar ett godkänt retursystem, som Returpack Svenska AB, bör rätten, att som en del av sina villkor kunna begränsa

de material och kombinationer av material som kan anslutas till återvinningssystemet på grundval om de går att effektivt materialåtervinna eller inte, anses som skälig enligt 5§ 2.

4.1.2 Omfattning av aktörer

Returpack Svenska AB stöder i huvudsak textförslaget och anledningarna till förändringen. Dock anser Returpack Svenska AB att även flytande koncentrat avsedda för blandning (saft) ska omfattas av lagstiftningen, som i Norge. Returpack Svenska AB har under 2015 öppnat upp sitt system för producenter att frivilligt ansluta dessa typer av produkter till pantsystemet. Detta har gjorts för att det har efterfrågats av producenter och konsumenter då förpackningarna i huvudsak är desamma som för övrig konsumtionsfärdig dryck. Som resultat uppnår vi därmed i Sverige en högre återvinning av dessa förpackningar. Genom att införa detta i lagstiftningen uppnås en ökad tydlighet samtidigt som det undanröjer eventuella framtida tolkningsproblem om i vilket återvinningssystem dessa produkter ska ingå och myndighetsgodkännandet av dessa system. Returpack Svenska ABs förslag till förändrat textförslag blir därmed:

2§ första stycket. Den som i Sverige yrkesmässigt tappat konsumtionsfärdig dryck eller flytande koncentrat avsedd för blandning i flaska eller burk eller yrkesmässigt tar in konsumtionsfärdig dryck eller flytande koncentrat avsedd för blandning till Sverige i flaska eller burk ska se till att dessa ingår i ett godkänt retursystem, om flaskan eller burken kan antas vara avsedd för den svenska marknaden.

4.1.3 Undantag för vissa produkter

Returpack Svenska AB stöder förslaget till förändrad text om att ta bort undantaget för mejeriprodukter, grönsaks, frukt eller bärjuice.

Returpack vill dock göra vissa förtydliganden kring anledningarna till stödet för denna förändring. Idag tolkas den nuvarande lagstiftningen så att om en produkt innehåller över 50% av mejeriprodukt, grönsaks, frukt eller bärjuice kan den undantas, samtidigt om den innehåller mindre än 50% ska produkten ingå. Det innebär att många av dessa förpackningar redan ingår i retursystemet utan några som helst problem.

Gränsdragningen vid 50% skapar otydlighet för konsument, producent och kontrollorgan. Det finns varumärken och produktserier där vissa varianter innehåller mindre än 50% och andra varianter innehåller mer än 50% juice, vilket innebär olika tillämpning och därmed eventuell svårighet för konsument och producent att veta i vilket system produkten ska ingå. Det finns även

juiceprodukter som innehåller precis över 50% juice, som därmed kan undantas från retursystemet utan att det är någon skillnad mot den produkt som innehåller precis under 50% juice.

Flertalet av de produkter som omfattas av retursystemet idag innehåller beståndsdelar som redan idag skulle kunna vara en grogrund för mikrobiell tillväxt, exempelvis jäst i öl, socker i läskedrycker och juice i vin, men de ingår som bekant utan problem. Man bör också betänka att de ytterligare förpackningar som skulle omfattas om undantaget togs bort (uppskattningsvis ca 10% fler förpackningar) kommer att blandas med de 1,7 miljarder förpackningar som redan ingår i systemet, en markant utspädning av eventuella effekter.

Man bör dock ha respekt för de eventuella olägenheter som kan skapas genom att helt ta bort undantaget för mejeriprodukter, som bl a belyses i livsmedelsverkets utlåtande. Det kan bl a påverka arbetsmiljön och bidra till dålig lukt. Dessa aspekter kan behöva utredas vidare samt att undantag/dispens även fortsättningsvis kan beviljas, skulle det visa sig att en viss typ av produkt skapar problem vid insamlingen och återvinningen. I Norge tar man emot mejeri och juiceprodukter, dock i begränsad omfattning, utan några identifierade problem.

4.2 Förordning 1998:940 (7 kap) – Avgifter

4.2.1 Anslutningstid och anslutningsavgifter

Returpack Svenska AB stöder textförslaget i 8 c § första stycket. Det är rimligt att avgiften beräknas per tolv månadersperiod.

Returpack Svenska AB stöder textförslaget i 8 c § andra stycket. Dock stöder vi inte de föreslagna avgifterna då det baserat på nuvarande leverantörer och försäljning skulle leda till en avgiftsökning på 600 tkr motsvarande 35%. Vi stöder syftet med den differentierade avgiften, men den totala avgiftsintäkten bör som beskrivet i konsekvensbeskrivningen vara i stort oförändrad.

Returpacks förslag till förändrad avgiftsstruktur är enligt följande:

<u>Anslutna flaskor och burkar i plast eller metall</u>	<u>Avgift (kr)</u>
0-10 000	2 000
10 001 - 100 000	5 000
100 001 - 500 000	10 000
500 001 - 1 000 000	15 000
1 000 001 - 10 000 000	20 000
10 000 001 -	25 000

Denna avgiftsstruktur ger en höjning med 60tkr motsvarande 3% jämfört med nuvarande avgifter

Returpack Svenska AB stöder textförslaget i 8 d §, med förbehållet att en avräkningen av den definitiva avgiften ska ske inom 3 månader efter tidsperioden utgång, för att möjliggöra en god kontroll och avräkning. Returpack tolkar även lagförslaget som sådant att inbetalning till Statens görs först efter den definitiva avräkningen och inte av den preliminära avgiften.

4.2.2. Dispensavgift

Returpack Svenska AB stöder textförslaget.

Slutkommentar

De retursystem som vi har skapat i Sverige för flaskor och burkar av plast och metall för konsumtionsfärdig dryck har lett till en återvinning som vida överstiger återvinningen i andra system. Panten ger slutanvändaren ett ekonomiskt incitament att återlämna den använda förpackningen, vilket ger en positiv belöning i tillägg till miljönyttan av att återvinna. Detta framgångsrika koncept har även lett till att tillverkare, handel och konsumenter har efterfrågat att få ansluta även produkter som ej omfattas av den nuvarande förordningen (2005:220) till pantsystemet, och från och med 2015 erbjuder Returpack Svenska AB den möjligheten även för saftflaskor av plast på frivillig basis. Målsättningen är att detta ska kunna utökas till ytterligare produktsortiment. Returpack Svenska AB förordar att vi slår vakt om och vidareutvecklar de effektiva insamlingssystem vi redan har i Sverige.

För Returpack Svenska AB

Bengt Lagerman

Verkställande Direktör

